

דלר' יהודה שלא הזכיר לא פשוטין ולא דיומדין פשיטא לן דכי מאריך בדיומדין מהני דסתמ' דמלתא הכי איתא דכיון דקאמ' שצריך שלא תהא הפרצה יותר משלש עשרה אמה ושליש ולא הזכיר תקונה כלל מסתמ' בדיומדין מאריך, מיהו מבעיא ליה אי פשוטין נמי מהנו ולא חיישינן לאוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא. ופשיט' מדקאמ' זו מחיצה ואלו פסין ש"מ דאי בעי נמי עביד פשוטין ומשום הכי קאמר זו מחיצה ואלו פסין כלו' דאע"ג דאלו מאריך בדיומדין הוי מחיצה דכיון שהיא יתרה על בית סאתים על כרחין כי מאריך בדיומדין הוי עומד מרובה על הפרוץ, ואפי' הכי כיון דאי בעי עביד פשוטין אין לנו להתיר בדיומדין אלא כשעור פשוטין שלא נתנו חכמים דבריהם לשיעורין, אלא אי אמרת דבדיומדין דוקא מאריך אם כן זו מחיצה וזו מחיצה מיבעי ליה כלו' שהיה צריך ר' יהודה לחלק בין מחיצה למחיצה. ובעיין לא איפשיטא, ולפי זה היה ראוי לומר' דלר' יהודה דיומדין עבדי' ולא פשוטין דבספק מחיצות לחומרא אזלי' וכמו שכתבתי למעלה (י"א א'), ואין זה דרך הר"מ במז"ל שהוא כתב בפ"ז מהלכות שבת מותר להרחיק כל שהוא ובלבד שירבה בפסין פשוטין שמניחין אותן בכל רוח ורוח כדי שלא יהא בין פס לחברו יותר על שלש עשרה אמה ושליש, ואף הרב אלפסי ז"ל לא הזכיר הארכת דיומדין כלל וכתב משנתנו כפשטה ובלבד שירבה בפסין, ואע"ג דבגמ' דייקנין מינה הארכת דיומדין לר' מאיר לא סגי לן בדר' יהודה משום דבההיא גופא דפשיטין מינה הארכת דיומדין פליג ר' יהודה, ומשום הכי מבעיא לן לר' יהודה דוקא פשוטין עביד או אף בדיומדין מאריך, ואתי' למפשטה מדקאמר זו מחיצה ואלו פסין ואם איתא זו מחיצה וזו מחיצה מיבעי ליה כלומר' דאם איתא דהארכת דיומדין סגי ליה לר' יהודה נהי דקא יהיב טעמ' אפשוטין לא יהיב טעמ' אהארכת דיומדין, ודחינן ליה, וכיון דלא איפשטא נקטינן לחומרא ופשוטין דוקא עביד, ועלו דברי הר"מ במז"ל כהוגן:

זו תורת מחיצה עליה ופרצתה ביותר מעשר. וא"ת והא ר' יהודה לית ליה האי סברא וכדתנן הרחב מעשר אמות ימעט ר' יהודה אומ' אינו צריך, י"ל דעד כאן לא פליג ר' יהודה אלא במבוי דאע"ג דאיהו שרי אפי' במפולש כל שיש לו לחי או קורה מכאן ומכאן אפי' הכי הא איכא שתי מחיצות גמורות דהוו לדידיה מדאורייתא, אבל כל היכא דליכא שתי מחיצות קיימות כגון שיש בהן פרצה יותר מעשר כי הנך מחיצות דפסין מודה ר' יהודה דלאו מחיצות נינהו, דלא משמע דפליג ר' יהודה אהא דתנן לעיל גבי שיירה כל פרצה שהיא בעשר אמות מותרת, דכיון דפליג בסיפא כדתנן בשיירה דברו חכמים דברי ר' יהודה ולא פליג ברישא מכלל דמודה בה, וכן נמי

ומאי קמ"ל רב פפא לא שמיעא ליה ברייתא וקמ"ל כברייתא. וא"ת והא איהו הוא דמתרץ לה לעיל לההיא ברייתא, איכא למימר דבתר דאמרה רב פפא להא שמעא לברייתא ופרקה. אי נמי דההוא פירוקא לא מפרק ליה רב פפא גופיה אלא תלמודא פרקיה מכללא דהא רב פפא ומשום הכי תלי ליה בדידיה:

בעא מיניה אביי מרבה האריך בדיומדין כשעור פשוטין לר' מאיר מהו. פרשו בו דכיון דר' מאיר אדכר פשוטין איכא למימר דוקא קא אמר משום דזמנין דפשוטין עדיפי טפי, וכגון שאין בין הדיומדין אלא י"א או י"ב אמה דאי מאריך בדיומדין עדיין נשאר הפרוץ שבין דיומדין לדיומדין עשר אמות ואי יהיב פשוטין באמצע לא יהא כל פרוץ ופרוץ אלא חמש אמות, והלכך כיון שברוב פסי ביראות שאין דרכן להיות רחבין כל כך פשוטין עדיפי אפי' היכי דהוי הארכת דיומדין חומרא כגון שהן רחבין כל כך דאפי' כי יהיב פשוטין באמצע איכא בנייהו עשר אמות וכי מאריך בדיומדין מהני טפי דהוי עומד מרובה על הפרוץ, אפי' הכי בכלהו פסי ביראות פשוטין עדיפי משום דברוב הבארות שאין רחבין כל כך מהנו טפי ולא פלוג בהו רבנן ומשום הכי אדכר ר' מאיר פשוטין והארכת דיומדין לא מהניא כלל, או דילמא דפשוטין דנקט לרבנותא נקטינהו לומר' דאע"ג דשייך למימר בהו אתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטל להו מהנו וכל שכן דמהני הארכת דיומדין ואין פי' זה מחוור אצלי דמנא תיתי דניבעי פשוטין באמצע והרי לא שמענו בשום מקום הפרש בין עשר לפחות מעשר, ועוד אם כן היכי שייך למימר האריך בדיומדין כשעור פשוטין והרי אין צורך להאריך בדיומדין כל כך אלא כדי שלא תשאר שם פרצה יתרה מעשר, ולפיכך נ"ל דודאי פשוטין כל היכי דבעי משוי להו ובלבד שלא תשאר שם פרצה יתרה מעשר, ואפי' הכי בעי מי אמרי' דפשוטין דוקא משום דאי מאריך בדיומדין יבא לטעות ולומר' שאותה [הארכת] אינה מעכבת כיון שהוא רואה הדיומדין רחבה ששה ואתי למישרי בכל פסי ביראות כי האי שיעורא ומשום הכי פשוטין עדיפי דמוכחי שפיר דלמעט הפרוץ הונחו שם, ופשיט' דלר' מאיר מצי מאריך בדיומדין ופשוטין דנקט לרבנותא נקטינהו מדקתני ובלבד שירבה בפסין דאע"ג דהאי לישנא משמע נמי דעביד פשוטין, אי איתא דהארכת דיומדין לא מהני לר' מאיר הוה ליה למיתני ובלבד שירבה פסין כדי שלא נטעה לקרות בפסין בפתחות ובדגשות (הכא) [הב"ת], וסברינן דמתני' ר' מאיר משום דסתם מתני' ועוד דכיון דר' יהודה פליג בה משמע דר' מאיר הוי בר פלוגתיה:

בעא מיניה אביי מרבה יותר משלש עשרה אמה ושליש לר' יהודה פשוטין עביד או בדיומדין מאריך. פי'